Poštnina plačana v gotovini.
Štev. 6.

V Ljubljani, dne 15. marca 1938.

Cena posamezni številki Din 3·—
Leto XX.

"NAŠ GLAS" izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40·—, za pol leta din 20·—, za četrt leta din 10·—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. = Oglasi po ceniku. =

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

L. A.:

Ob dvanajsti uri

Še je čas za zvišanje prejemkov

Že lani smo pred 1. aprilom, tako rekoč ob dvanajsti uri, opozarjali in rotili odločujoče, naj se pri obravnavanju drž. proračuna spomnijo tudi našega, naravnost obupnega, položaja. Kakor takrat, tudi danes mislimo, da ni treba na dolgo in široko dokazovati, da s svojimi nezadostnimi prejemki ogromna večina aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev ne more izhajati, da ne more kriti niti poglavitnih življenjskih potreb. To velja zlasti za vse nižje kategorije, posebno še za upokojence, enako hudo so pa prizadete družine, ki imajo več otrok v šolski dobi. Pretežna večina drž. uslužbencev dobesedno živi iz rok v usta, ker je navezana izključno le na plačo, oz. pokojnino, ki jo dobi prvega — ta pa po večini nezadošča niti za gol obstanek, kaj šele za stanu primerno življenje. O kakem razkošju ali vsaj količkaj udobnem življenju seveda ne more biti niti govora. Posledice tega nevzdržnega stanja se kažejo: zadolževanje uradniškega stanu narašča in je doseglo že obupne oblike, ves stan javnega uslužbenstva zapada neubranljivo naravnost katastrofalnemu obubožanju.

Ko so nam jeseni leta 1935. znižali doklade in deloma okrnili tudi sicer prejemke, so zagovarjali to znižanje s kritičnim stanjem državnih financ in z znatno pocenitvijo življenja, ki je bila posledica skoro popolnoma zaustavljenega izvoza kmetijskih pridelkov. Ti razlogi so bili vsaj deloma prepričevalni, čeprav smo že takrat dokazali, da ne bi bilo težko najti drugačen izhod, in da je bilo znižanje naših prejemkov nevaren poseg v gospodarsko ravnotežje uradniškega stanu.

Vendar, zdaj po tolikem času, pustimo to — dejstvo je, da je bil to hud udarec, ki ga še danes nismo docela preboleli, saj posledice te redukcije doslej niti za aktivne še niso bile v celoti odpravljene, a upokojenci trpe še prav tako. To je takrat ob znižanju priznala tudi vlada, opravičila je pa redukcijo kot nezaželen, toda nujen ukrep, ki je pa samo začasen. Ta začasni značaj okrnitve naših prejemkov so vladne izjave izrečno poudarjale, in obljubljale, da se bo redukcija takoj nehala, ko nastopijo normalne razmere in se drž. dohodki izboljšajo. Tudi sam ministrski predsednik g. dr. M. Stojadinović je še meseca septembra 1936. izrečno in slovesno izjavil, da bo »z občim izboljšanjem gospodarskih razmer, upamo, prišel tudi čas, da ugodimo upravičenim željam naših drž. uradnikov in uslužbencev«.

Če naj pride kdaj, je ta čas prišel zdaj. Težko si mislimo, da bi mogel biti finančni položaj države kdaj bistveno boljši kot je danes. Saj vemo iz **uradnih** izjav fin. ministra samega, da je bilo v letošnjem proračunskem letu pobranih že za milijardo dinarjev več kot je bilo določeno po proračunu. Dotok drž. dohodkov neprestano narašča, kar kaže na izboljšano gospodarsko stanje in splošno konjunkturo v državi. Zato torej s finančnega stališča ne more biti zadržkov, da se ne le odpravijo posledice redukcije iz leta 1935., temveč da se tudi tedanji, itak nezadostni prejemki primerno zvišajo.

Odpadel je pa tudi drugi razlog za znižanje prejemkov, namreč pocenitev življenja. Draginja, ki narašča neprestano in ki je za pridobitnike, pa naj bodo to kmetje, industrijci, obrtniki ali trgovci, vir izdatno zvišanih dohodkov, je za nas stalno plačane uslužbence hudo poslabšanje življenjskih pogojev. Tudi s tega stališča je nujna pomoč neodložljiva.

Dva razloga sta torej, da se izpolnijo obljube in da se našemu stanu končno vendarle temeljito pomaga. Z dosedanjimi ukrepi ne moremo biti odpravljeni docela. Saj je bil tudi aktivnim vrnjen komaj del okrnjenih prejemkov. Vrnili se niso prejemki ne omoženim uslužbenkam, niti se niso vrnile družinske doklade za žene. Upokojenci pa sploh niso dobili nič, če izvzamemo malenkostno zvišanje doklad za otroke, njihov položaj se je s poostritvijo določb o najvišjem dopustnem postranskem zaslužku še poslabšal.

Zadnjič je odposlanstvu, organiziranih drž. uslužbenk izjavil fin. minister, da smatra za napako, ker so se prejemki omoženim uslužbenkam znižali in da jo bo skušal kar najprej popraviti. Istim zastopnicam je pa izjavil ministrski predsednik, da bo vlada skušala postopno izboljšati gmotni položaj ne le uslužbenkam, temveč tudi vsem drž. nameščencem brez razlike. Iz teh izjav, ki jim moramo verjeti, je videti, da se na odločilnih mestih zavedajo nemogočega stanja, v katerem se nahajamo, in da je tam vsaj dobra volja, da se to stanje popravi. In ker ni mogoče trditi, da ni gmotnih sredstev za to sanacijo našega položaja, saj dokazujejo to številke in statistike, ni več nobene ovire, da se končno reši to za nas življenjsko pomembno vprašanje.

Zdaj, ko se v našem parlamentu končuje obravnava o bodočem enoletnem državnem gospodarstvu, je še čas, da se vsaj s preprostim amandmanom v finančnem zakonu ugodi tem našim itak skromnim zahtevam. Naj se v celoti vzpostavi stanje, kakršno je uvedla glede drag. doklad uredba od 12. marca 1932., ki je za aktivne in upokojene uslužbence določala precej višje osebne in rodbinske doklade, ohranijo naj se pa iz uredbe od 19. septembra 1935. samo tiste določbe (saj so tako zelo redke), ki so olajšale pogoje za pridobitev pravice do doklad. S tem bi se **zaenkrat** vsaj deloma zadostilo najnujnejšim življenjskim potrebam uslužbenstva.

Bil bi pa že skrajni čas, da se resno načne vprašanje celotnega našega plačnega sestava in da se nam najprej vrnejo vsaj tisti prejemki, ki jih je predpisal že sedanji naš uradniški zakon, ki smo jih pa uživali komaj nekaj mesecev. Dokler se to ne zgodi, na gospodarsko ozdravljenje našega stanu ni mogoče niti misliti. Tega naj bi se zavedali vsaj zdaj ob dvanajsti uri naši narodni poslanci in senatorji, ko sklepajo o državnih izdatkih za bodoče leto.

Zadružna misel zmaguje

Pred občnim zborom ljubljanske nabavljalne zadruge

Konec meseca, dne 24. marca, bo občni zbor naše Zadruge državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani. Na zborovanju bo upravni odbor polagal račun o delu v minulem letu. Ker zadružnike, pa tudi tiste ljubljanske tovariše, ki stoje še izven vrst naše zadruge, gotovo zanima kako je delovala ta naša poglavitna ljubljanska gospodarska ustanova, objavljamo nekaj podatkov. Služili bodo tudi vsem zadružnikom, ki se bodo udeležili občnega zbora, da bodo mogli točneje slediti poročilom.

V splošnem je bilo minulo leto za zadružno uveljavljanje drž. uslužbencev razmeroma še dovolj ugodno, čeprav so posamezni dogodki našemu zadružnemu gibanju prej škodovali, ko koristili.

V juliju 1937. je bil uveljavljen zakon o gospodarskih zadrugah, ki je poenotil in zbral vse različne predpise o zadružnem poslovanju, ki so bili doslej raztreseni po mnogoštevilnih ločenih zakonih in predpisih. Glede poslovanja naših nabavljalnih zadrug spremembe, ki jih je zahteval novi zakon, niso posebno velike. Naša ljubljanska nabavljalna zadruga bo prilagodila svoja pravila novemu zadružnemu zakonu, ko prejme od Zveze nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev osnutek enotnih pravil. V ta namen bo sklican izredni občni zbor, ki bo sklepal o sprejetju novih pravil.

V Ljubljani je bilo v dneh od 27. junija do 1. julija več prireditev v zvezi z občnim zborom naše Zveze. Prirejena je bila zadružna razstava, ki je pokazala delo in uspehe naših zadrug, zlasti je bila popolna revija zadružnega udejstvovanja slovenskih železničarjev. Razstava je bila zelo dobro in skrbno zbrana in je dosegla velik uspeh. Med zadružnimi dnevi je izhajal v Ljubljani poseben dnevnik »Zadrugar«, ki je objavljal razne zadružne članke in poročal o poteku zborovanj. Hkrati je bila prirejena proslava mednarodnega zadružnega dne, končno je bil pa odprt in blagoslovljen tudi počitniški dom Mihaela Vošnjaka v Martuljku, ki ga je sezidala naša Zveza za članstvo vseh uradniških zadrug. Naša zadruga je pri vseh teh zadružnih prireditvah živahno sodelovala, o čemer smo svoj čas izčrpno poročali.

Lani je naša Zveza sklenila izvesti organizacijo zadrugark in je v ta namen dala pobudo za ustanavljanje ženskih krožkov pod naslovom »Kolo žen zadrugark«. S tem naj bi se tudi žene pritegnile kar najbolj v zadružno gibanje, kjer naj organizirane izražajo svoje želje in stavljajo predloge. Za vse ljubljanske zadruge je prevzela ustanovitev tega kola ljubljanska železničarska nabavljalna zadruga.

V minulem letu se je pričelo tudi živahneje uveljavljati zadružno življenjsko, oz. posmrtninsko zavarovanje. S tem je drž. uslužbenstvo storilo važen korak k popolni gospodarski osamosvojitvi. Dolžnost slehernika je, skrbeti za starost, zlasti je pa vsak oče dolžan, da se briga za družinske člane in jim zagotovi za primer nenadne smrti ugoden obstoj. Zavarovalni pogoji našega zadružnega zavarovanja so skrajno ugodni, premije najnižje, varnost pa izredno visoka, saj jamči za vse obveznosti Zveza s svojimi 150.000 člani in premoženjem nad 155 milijonov dinarjev. Tudi pri naši zadrugi raste zanimanje članov za zadružno zavarovanje, kar je treba le pozdravljati.

Večina zadrug drž. uslužbencev v dravski banovini je za propagando zadružne miselnosti izdala za leto 1938. skupen koledar in ga razdelila članom. Koledar je prav dobro sestavljen in bo v polni meri dosegel svoj namen. O njem smo že pisali.

Zanimivo sliko nam nudi pogled na gibanje članstva. Začetek l. 1937. je imela naša zadruga 1819 članov, dne 31. decembra 1937. jih je bilo pa že 1994. Med letom je izstopilo 69 članov, pristopilo pa 244 novih. Izstopili so člani zaradi premestitve iz Ljubljane, več jih je bilo pa črtanih zaradi smrti. V zadrugi je redno kupovalo svoje potrebščine 1272 članov. Med njimi jih je za gotovino kupovalo 560, na kredit je pa kupovalo 712 zadružnikov.

Malo statistike za minula leta bo pokazalo, kako živahno se razvija zadruga, odkar je prevzel vodstvo sedanji odbor. ki je bil v glavnem v sedanji obliki izvoljen dne 23. marca 1932. in ki torej vodi že šest let našo ljubljansko zadrugo. V l. 1929. je le-ta imela 861 članov, v l. 1930. pa 935 članov. Od teh je seveda komaj polovica kupovala tudi res v zadrugi. Konec l. 1931. je bilo članov 1039, med njimi pa komaj 450 kupujočih. Konec l. 1932. je članov že 1355, tako da je v prvih 9 mesecih, odkar je prevzel novi odbor vodstvo zadruge, pristopilo 297 novih članov. Konec leta 1933. je bilo 1513 članov, od teh jih je že več kot 900 redno kupovalo v zadrugi. To naraščanje članstva in kupujočih članov se nadaljuje vsako leto, tako da je konec leta 1934. bilo 1653, konec leta 1935. pa 1717 članov. Ob koncu leta 1936. je imela zadruga že 1819 članov. Od teh je bilo kupujočih članov 1147. V gotovini je plačevalo nakupe 512, na kredit je pa kupovalo 635 zadružnikov. Iz tega kratkega pregleda je videti, da ljubljanski drž. uslužbenci vse bolj zaupajo vodstvu zadruge, da se je oklepajo v vedno večjem številu in da postaja zanje že važen in nepogrešljiv gospodarski činitelj.

Razveseljiva je okolnost, da sicer polagoma, toda stalno raste število zadružnikov, ki kupujejo proti gotovini. S tem se zadrugi olajšuje možnost nabavljanja blaga proti takojšnjemu plačilu, kar more zanjo seveda znatno poceniti blago, hkrati pa tudi omogočiti, da zadruga kupuje takrat, kadar so nakupne razmere najugodnejše. Bilo bi želeti, da bi polagoma vsi člani prešli na plačevanje v gotovini, ker bi s tem predvsem koristili sami sebi. Z uvedbo prisilnega varčevanja je bil storjen že odločilen korak v to smer. Del povračila namreč, ki bi se sicer priznal posameznemu zadružniku od njegovega letnega nakupa, se mu vknjiži v dobro kot tako imenovana garancijska vloga. S tem bo mogoče, da postopoma prav vsi člani preidejo k gotovinskemu nakupovanju.

V minulem letu je za 30 primerov smrti med zadrugarji oz. njihovimi družinskimi člani bilo izplačanih iz sklada za članske namene 33.074,86 din posmrtnin. Te so dobili preostali, ne da bi bilo treba zato prej vplačati kakršnekoli prispevke. Višina teh posmrtnin se ravna po količini nakupa v zadnjih šestih letih. — Iz sklada prostovoljne posmrtninske vzajemne pomoči« so prejeli v 13 primerih smrti svojci umrlih po 810 din podpore. Ta vzajemna pomoč ima zdaj 405 članov, ki plačajo od vsakega smrtnega primera po dva dinarja. Skupni znesek teh prispevkov se jim odbije konec leta od njihovega povračila. Če bi pristopili vsi člani zadruge k ti vzajemni pomoči, bi bila tudi ta posmrtnina zelo lepa. Zadružniki sami pa ne bi čutili plačevanja teh prispevkov, ker jih ne bi bilo treba plačevati v gotovini, temveč se jim kar odračunajo konec leta od povračila.

Da svojim nameščencem zagotovi preskrbo za starost oz. onemoglost, je zadruga vse (izvzemši služitelje) zavarovala pri ljubljanskem Pokojninskem zavodu. Za služitelje bo pa zadruga poskrbela na drug način iz svojih lastnih sredstev.

Glede življenjskih razmer je bilo minulo leto za državne nameščence kot fiksno plačane uslužbence in kot izrazite konsumente zelo neugodna. Cene življenjskih potrebščin so ves čas rasle, tako da je prehrana in preskrba poglavitnih potrebščin zmerom dražja. Naši prejemki se pa navzlic rastoči draginji niso zvišali sorazmerno z njo. Vpliv draginje se pozna tudi v zadrugi, kjer so se, kakor povsod, zvišale cene poglavitnih prodajnih predmetov, kakor n. pr. moki, rižu, kavi, olju itd.

Zanimive podatke o gibanju cen posameznih predmetov in o količinah prodanega blaga bomo objavili prihodnjič. Pripomnim le, da se je konsum povečal, kar je posledica dotoka novih kupujočih članov in pa okolnosti, da zadružniki kupujejo v zadrugi čim dalje več različnih predmetov. Organizi-

rala se je nabava jabolk in krompirja, oboje v splošno zadovoljstvo. Tudi glede kuriva je odbor skušal ustreči željam, kolikor je mogel. V mnogih primerih seveda ni bilo mogoče preprečiti nevšečnosti, ki jih je povzročilo dejstvo, da suhih zdravih drv nekaj časa sploh ni bilo naprodaj.

Podrobnejši podatki o gospodarskem uspehu in o bilanci bodo dostavljeni vsem zadružnikom še pred občnim zborom. O njih bomo poročali prihodnjič. Iz bilance, ki je z vsemi prilogami na razpolago članom, je razvidno pravo in točno dejansko stanje brez olepšavanja ali prikrivanja. Bilanca dokazuje, da se je odbor resno potrudil, ugoditi vsem upravičenim in izvršljivim zahtevam članstva, da je upošteval vse upravičene nasvete in izkušnje. Že iz povedanega je videti, da naša zadruga napreduje in da je v zadnjem letu dosegla spet nove uspehe. V nekaj letih bo pri tako smotrnem gospodarstvu mogoče doseči, da ne bo zadruga navezana več na izposojeno obratno glavnico, temveč da bo mogla delati izključno z lastnimi sredstvi.

Na občnem zboru, ki bo v četrtek, dne 24. marca, v delavski zbornici, bodo zadružniki dobili še vsa pojasnila, o vsem kar jih more zanimati glede delovanja zadruge, ki je njihova last. Prepričati se bodo mogli, da je ta naša osrednja ljubljanska gospodarska postojanka močna, vsestransko solidna in likvidna ustanova.

Uspehi kreditnega zadružništva

Razveseljiv razmah Hran. in posojilnega konzorcija v Ljubljani.

V sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani je v ponedeljek, 7. marca t. l., otvoril predsednik g. direktor Josip Reisner 63. redni občni zbor Hranilnega in posojilnega konzorcija, kreditne zadruge drž. uslužbencev v Ljubljani.

Po predsednikovem pozdravu in po konstituiranju občnega zbora je sledilo poročilo upravnega odbora, ki sta ga podala predsednik g. Josip Reisner in tajnik g. Viktor Markič.

Aktiva zadruge brez »Doma« znašajo 3,372.000 din, pasiva pa 3,151.000 din. Aktiva so torej večja za 221.000 din. Med aktivi so vse postavke popolnoma varne. Med pasivi je okroglo 699.000 din članskih deležev. Ker ima zadruga s temi deleži članskega jamstva za okroglo 7 milijonov dinarjev, so vse denarne obveze tako zavarovane, da lahko upravičeno pozivljemo vse drž. uslužbence, zlasti še njih organizacije, naj svoj denar nalagajo pri tej najstarejši kreditni zadrugi državnih uslužbencev.

Rezervni sklad z ostalimi skladi izkazuje 725.000 din.

Posojila zadružnikom so znašala konec 1937. leta 3,236.000 din in so zrastla v primeri s posojili v letu 1936. za 283.000 din.

Hranilne vloge so znašale konec 1937. leta 1,542.000 din, in so prav tako zrastle za 211.000 din.

Dohodki konzorcija na prejetih obrestih in upravnih pristojbinah so v letu 1937. znašali 332.000 din.

Zadruga ima dolgove pri Zvezi nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev in pri Poštni hranilnici. Ti dolgovi so znašali konec l. 1937. skupaj 2,757.000 dinarjev. Skupni dolg se je nasproti letu 1934. zmanjšal za 755.000 din.

Režija se vzdržuje na primerni najnižji višini.

Zadruga je v letu 1933. odpravila 1% manipulacijsko pristojbino pri odplačevanju posameznih obrokov. V letu 1934. in 1935. je začela obroke od dneva dospelosti obrestovati s 4 % kakor vloge. V letu 1936. je začela obroke od dneva dospelosti obrestovati z 8 % kakor posojila. Z letom 1937. je začela upravne pristojbine in neplačane deleže dajati kot brezobrestna posojila, tako da plačuje dolžnik obresti samo za prejeto neto posojilo. S 1. julijem 1937. je znižala obrestno mero za posojila od 8 % na 7 % in z letom 1938. znižala še začetno enkratno upravno pristojbino od 2 % na 1 %.

Znižanje obrestne mere in začetne upravne pristojbine je postalo mogoče, ker je Poštna hranilnica znižala obrestno mero od 6 % na 4 %. S tem je konzorcij razbremenjen doplačevanja za dom, ki se bo poslej mogel sam amortizirati, konzorcij pa bo vsa svoja obratna sredstva lahko uporabil v korist članov, tako da bo mogel napraviti v bližnji bodočnosti še nov korak naprej za pocenitev posojil.

Zadruga je konec leta 1937. štela 1598 članov. Za velikonočne praznike je razdelila iz sklada za članske namene 60 podpor po 200 din najrevnejšim vdovam in sirotam drž. uslužbencev ter izdala tudi nekaj podpor iz sklada za splošno kulturno - humane namene.

Po poročilu nadzornega odbora, ki ga je podal predsednik gosp. **dr. Filip Orel**, je občni zbor soglasno odobril letni račun in predlog upravnega odbora o razdelitvi čistega dobička ter prav tako soglasno podelil upravnemu in nadzornemu odboru razrešnico.

K točkama zborovalnega reda: »Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti«, ter »Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge«, je občni zbor odobril predlog upravnega odbora, da se zadrugi v tem oziru ne stavijo nikake meje. Tudi glede določitve višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom, je občni zbor osvojil predlog upravnega odbora, da ostane zadruga pri stari praksi podeljevanja posojil, to je največ do zneska 10.000 din posameznemu članu.

Pri dopolnilnih volitvah so bili izvoljeni v upravni odbor: g. Josip Reisner, direktor tehn. srednje šole; g. Viktor Markič, računovodja apelac. sodišča, in gdč. Minka Weber, viš. pis. oficialinja, ter 3 namestniki. V nadzorni odbor pa g. Srečko Vodopivec, rač. inspektor kr. banske uprave ter 2 namestnika.

Pri slučajnostih je na predlog g. Jožeta Bekša soglasno izrekel občni zbor upravnemu odboru zahvalo za vestno in požrtvovalno delovanje.

Ker je bil zborovalni red izčrpan, je zaključil gosp. predsednik poldrugo uro trajajoči občni zbor, ki je bil v znamenju najlepše harmonije in sloge.

Vestnik

Tistim, ki se jih tiče! Opozarjamo prav vljudno vse p. n. naročnike, ki so prejeli zadnjič pismene opomine, naj poravnajo — vsaj v obrokih — svoje zaostanke, da jim ne bomo ustavili s prihodnjo številko pošiljanja lista. Pripomnimo še to, da jih ne bomo več **prosili** za poravnanje dolgov, temveč, da bomo primorani iste izterjati na drug način. **Upravništvo.**

Nova grobova. V Poljanah nad Škofjo Loko je umrl dne 27. februarja upokojeni višji inspektor finančne kontrole, **Alojzij Armelini.** Služboval je dolga leta pri fin. direkciji v Ljubljani, nato pa v Kočevju. Kot odločen Slovenec je moral med vojno zaradi svoje narodne zavednosti mnogo prestati. Po vojni je služil na odgovornem mestu na Jesenicah, odkoder je bil premeščen v Zagreb. Zaradi bolehnosti je prostovoljno stopil v pokoj, ki ga je preživljal v lepi Poljanski dolini. Priljubljenemu tovarišu in zvestemu naročniku ohranimo najlepši spomin. — Dne 1. marca je pa umrl v Ljubljani **Alfonz Ravnikar,** poštno uradniški ravnatelj v pokoju. Zaradi svojega blagega značaja je bil med stanovskimi tovariši zelo spoštovan, med znanci in prijatelji pa splošno priljubljen. Vnetega stanovskega organizatorja in našega starega naročnika se bomo vselej spominjali s spoštovanjem. N. v m. p.!

Za novi sodniški zakon. Konec februarja je obravnaval osrednji odbor Združenja sodnikov v Beogradu vprašanje uzakonitve novega sodniškega zakona, zlasti pa vprašanje avtomatskega napredovanja in stalnosti sodnikov. Po posebnem odposlanstvu je navedena organizacija predložila odločujočim spomenico o teh velevažnih vprašanjih. Uspeha doslej ni bilo, pač pa je na seji narodne skupščine izjavil pravosodni minister Simonović, da je, ko je prevzel ministrstvo, našel že pripravljen popolnoma izdelan načrt za ta zakon, vendar se pa z njim ni strinjal. Nadalje je izjavil, kakor je o tem poročalo »Jutro«: »Med drugim je načrt določal, da bi se povečali prejemki sodnikov. Če pa bi se to zgodilo, bi to takoj upravičeno zahtevali tudi profesorji in ostali uradniki z akademsko izobrazbo in končno še vsi drugi. V takem primeru bi bilo treba kar 500 do 600 milijonov dinarjev na leto, s katerimi pa vlada ne razpolaga. Tudi se ne strinja z načelom avtomatskega napredovanja sodnikov, nego bi bilo treba po njegovem mnenju v zakonu glede napredovanja sodnikov določiti enako načelo kakor za ostalo uradništvo. Tudi glede sodnikov bi morala priti v poštev njihova sposobnost.« — O **našem** stališču nasproti stalnosti in avtomatskem napredovanju smo pisali v zadnjem uvodniku.

Ženske organizacije za vrnitev doklad. Zagrebški ženski odsek odbora Združenja p. t. t. uradnikov je podvzel akcijo za povrnitev osebnih doklad omoženim državnim uslužbenkam raznih kategorij. Akcija je uspela in so zastopnice 22 strok skupno s predstaviteljicami ženskih splošnih organizacij predložile svoje zahteve odločujočim činiteljem. V drugi polovici **februarja** je v Beogradu to odposlanstvo sprejel finančni minister in mu izjavil, da smatra on sam odvzetje osebne doklade oz. **zniževanje** prejemkov omoženim uslužbenkam ne samó za krivico, temveč tudi za napako, ki jo je treba kar najprej popraviti. Dodal je, da se bo ta napaka popravila takoj po povišanju doklad upokojencem in da bo srečen, če bo mogel on to krivico odpraviti. — Prav tako je odposlanke sprejel tudi predsednik vlade. Tudi njemu so zastopnice ženskih organizacij razložile položaj, ki je nastal zaradi odvzetja doklad,

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

zaradi predpisa delnega celibata za učiteljice ter radi določbe poštnega zakona, ki je za ženske uvedel numerus clausus za sprejem v poštno službo. Predsednik vlade je izjavil, da so ga odposlanke popolnoma prepričale o pravičnosti svojih zahtev. Obljubil je, da se bo potrudil, da se te napake postopoma odpravijo.

Ljubljanskim zadrugarjem! Vse člane ljubljanske Nabavljane zadruge obveščamo, da bo občni zbor letos dne **24. marca** ob pol osmi uri zvečer v dvorani delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Mnogoštevilna udeležba naj bo dokaz zadrugarske zavednosti članstva.

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 8. redni **občni zbor** v nedeljo, 27. marca 1938., ob 9. uri zjutraj v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani. Dnevni red: 1. Konstituiranje občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Dopolnilne volitve. 5. Predlogi odbora. 6. Predlogi članstva. 7. Slučajnosti. — Ob nesklepčnosti bo pol ure pozneje ravno tam z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo veljavno sklepal neglede na število prisotnih članov.

Pobiranje kuluka. Že večkrat smo poročali, da se odkupnina za osebno delo na samoupravnih cestah pobira od prejemkov aktivnih in upokojenih javnih uslužbencev v dveh polovicah dvakrat na leto. Prvi obrok kuluka se odtegne od aprilskih, drugi pa od septembrskih prejemkov. Opozarjamo vse bralce, da se bo 1. aprila pobral kuluk in bodo zato prejeli za dotični znesek nižje prejemke.

Osnutki novih zakonov fin. značaja. V obravnavi pred narodno skupščino je finančni minister izjavil, da se v ministrstvu pripravlja načrt zakona o taksah za službene posle v upravnih zadevah. Tudi se izdeluje načrt novega zakona o državni trošarini, dokončan je pa prav tako že osnutek novega zakona o fin. kontroli, o katerem smo zadnjič poročali, in ki naj izboljša gmotno in socialno stanje uslužbencev finančne kontrole.

Novi kovanci. V prihodnjem fin. zakonu bo nova določba, da se uvedejo kovanci po 10 par. Nove desetparske kovance bo izdelala državna kovnica, ki je bila na novo postavljena in je že skoro dogotovljena.

Organizacija najemnikov v Splitu. Znano je, da imajo stanovanjski najemniki v Splitu živahno delujočo organizacijo, ki jo vodi znani uradniški organizator in zadružni delavec prof. Marin Katunarić. Prav ta splitska najemniška organizacija je dala tudi pobudo za ustanovitev vsedržavne zveze najemniških društev, ki je že večkrat z

J. Galsworthy:

Raztrgani čevelj

Igralec Gilbert Caister je bil šest mesecev brez zaposlitve. Zdaj je spet nastopal kot doktor Dominick v zadnjem dejanju »Drsalnice« na podeželskem gostovanju. Tisti dan po prvi uprizoritvi igre je okoli poldneva odšel iz stanovanja, ki je bilo blizu morja na angleški vzhodni obali. Dobro je vedel, da mu nagrada štirih funtov na teden ne bo mogla premoženjskih razmer docela urediti; toda končno je bil vendarle spet zaposlen in v njegovi hoji in obnašanju je bilo iznova videti nekakšno živahnost.

Vstavil si je monokel, obstal pred trgovino z ribami in z medlim smehljajem opazoval jastoga. Celo večnost ga že ni jedel! Saj ni poželjivo ogledovanje jastoga vendar nič veljalo, toda užitek ni bil dovolj resničen, da bi ga podaljšal. Šel je naprej po cesti in se spet ustavil, tokrat pred izložbo nekega krojača. V domišljiji se je prav lahko videl oblečenega spet v pristno volneno blago, kakršno je bilo tod razstavljeno in ki je zraven njega videl v zrcalu svojo podobo v obleki iz obledelega rjavega blaga, ki jo je imel še od predstave »Marmaduke Mandeville« — leto dni pred pričetkom vojne. Sonce je neznansko močno pripekalo v tem prokletem mestu, zlasti neprijazno na šive in gumbnice, na kolena in komolce. Vendar je občutil sled estetskega dopadajenja na podobi v zrcalu, ki je kazala še elegantno zunanjost moža, ki je že dolgo časa jedel samó dvakrat na dan, na odličnem učinku monokla v blagem rjavem očesu in na žametnem klobuku, ki ga je rešil še od predstave »Simonove vzgoje« — iz leta 1912. In pred izložbo se je Caister odkril, kajti klobuk je pokrival najnovejšo spremembo njegove osebe, ki je še ni znal prav oceniti — pramen belih las. Ali je pomenil aktivno postavko ali začetek konca? Vrnil se je po desni strani, pozornost vzbujajoč s temnimi lasmi nad mračnim obrazom, ki se je njemu, Gilbertu Caisterju, zdel vselej zanimiv. Rekli so, da izvira od atrofije — ah! — nekakšnega živca, kot posledica vojske ali nezadostne prehrane staničja. Zelo odlično morebiti, ampak vendar —!

Ko je tako šel, je začutil, da je srečal znan obraz. Obrnil se je in opazil, da se je tudi ta obraz obrnil; bil je obraz čokatega, čedno oblečenega človeka — rožnat, prijazen, okrogel obraz z izrazom nebeške nedolžnosti, kakor ga imajo običajno prireditelji diletantskih predstav.

Resnično, bil je Bryce-Green.

»Caister, ste res vi? Nisem vas videl, že odkar ste odšli iz vojaškega okrevališča. Se še spomnite, kako dobro smo se zabavali pri predstavi »Gotta Grampus«? Pa mi je res ljubo, da vas spet vidim. Kam pa ste namenjeni? Pojdite z menoj na kosilo!«

Bryce-Green, premožni pokrovitelj, spiritus rector zabav v tistem okrevališču na južnem nabrežju! In Caister je z navidezno ravnodušnim glasom odvrnil: »Prav rad«. Nekaj v njem je pa — prav nič ravnodušno — dejalo: »Sveta nebesa! Dobil boš kaj dobrega za pod zobe, dečko moj!«

In oba — eden revno elegantno, drugi gosposko oblečen, pa zavaljen — sta skupaj odšla.

»Poznate ta lokal? Kar vstopiva. Phyllis, prinesite dva coctaila za mojega prijatelja Mr. Caisterja in zame, pa kruhke z ikrami. Mr. Caister nastopa zdaj tu v gledališču; morate si ga iti pogledat!«

Dekle, s sinjimi očmi, ki je prineslo coctaila in ikre, je z zanimanjem pogledala Caisterja. Kakšen sijajen užitek zanj, ko je bil pol leta stran od odra, brez posla.

»Čisto nepomembna vloga,« je zategnjeno pojasnil, »prevzel sem jo le, da izpolnim čas med sezonama.« In pod telovnikom mu je v praznem želodcu odmevalo: »Prav zares! Bo pač že treba, da pride kaj poštenega na mizo, preden se napolni praznina!«

»Kar vzemite kozarec s seboj, Caister, greva v stransko sobico, tam sva nemotena. Kaj pa naročiva — jastoga?«

In Caister je zamrmral: »Jastog mi je najljubša jed.«

»Tod imajo zelo imenitne in velike. Kako pa vam prav za prav gre, Caister? Strašno se veselim, da vas vidim — edinega resničnega igralca, ki smo ga imeli.«

»Hvala,« je dejal Caister, »prav dobro mi gre.« Mislil si je pa: »Proklet diletant je, ampak ljubezniv fanté.«

»Kar sedite! Natakar, prinesite nama lepega, velikega jastoga s solato. Nato pa — eh! — majhen goveji zrezek s krhko pečenim krompirjem in steklenico mojega posebnega renskega vina. Nato pa omeleto z rumom, pa mnogo ruma in sladkorja. Ste razumeli?«

In Caister si je mislil: »Hvala Bogu, jaz to razumem.«

Sedla sta za eno od obeh mizic v sobici zadaj.

»Na zdravje!« je dejal Bryce-Green.

»Na zdravje!« mu je odvrnil Caister; in coctail, ki mu je tekel po grlu, je odmeval »Na zdravje!«

»No, kaj pa pravite k današnjemu nizkemu stanju drame?« Ha! to je bilo vprašanje prav po njegovem srcu. Medtem ko se je sladkobno nasmehnil in skremžil nasprotni vogal ust, da obdrži monokel v

uspehom nastopila. Še letos naj bo v Splitu veliko zborovanje najemniških društev iz vse države. Zdaj je splitska organizacija stanovanjskih najemnikov pričela izdajati svoj list z imenom »Stanar«. V prvi številki dokazuje, da so v Splitu stanovanja najdražja, namreč za 30 % dražja kot v Zagrebu, za 50 % kot v Beogradu in za celih 65 % dražja kot v Ljubljani. List je objavil tudi posebno himno stanovanjkih najemnikov. — Kaj pa najemniška organizacija v Ljubljani? Ali še deluje?

Upokojenec

Pokojnine pred parlamentom. Finančni minister je v poročilu narodni skupščini napovedal, da se bo odslej izdatek za rodbinske pokojnine stalno zmanjševal, ker prične s 1. aprilom t. l. poslovati uradniški pokojninski sklad. Iz njega se bodo krile rodbinske pokojnine, kolikor bo mogoče, država bo samo doplačevala primanjkljaj. Število upokojencev še zmeraj narašča, namesto da bi se zniževalo, vendar upa minister, da se bo to kmalu izboljšalo. Dne 1. februarja 1938. je bilo po izjavi fin. ministra vseh drž. upokojencev v državi 68.527, kar je sorazmerno z drugimi državami še malo. Avstrija ima na primer 170.000 upokojencev. S pričetkom poslovanja uradn. pokojn. sklada se bo tudi — po ministrovi izjavi vsaj — poenostavilo in pospešilo nakazovanje in odmerjanje pokojnin. V novem proračunu bo določenih za pokojnine 26 milijonov več kot lani. Od tega gre za osebne pokojnine 777,3, za rodbinske 329, za razne podpore itd. pa 6 milijonov dinarjev. Po proračunu bo skupaj 67.214 upokojencev (to je celo nekaj manj kot jih je bilo letos 1. februarja), od teh je osebnih upokojencev 40.287, rodbinskih pa 26.399. Ostali prejemajo podpore, narodna priznanja itd.

Prispevki za pokojninski sklad. Skladno z odločbo splošne seje državnega sveta od 7. oktobra 1937., štev. 23.247/37, ki smo jo zadnjič v celoti objavili, je finančno ministrstvo izdalo dne 12. februarja 1938., štev. 4806/I, nalog vsem izplačilnim blagajnam, naj od prvega dne prihodnjega meseca vnovič prično pobirati prispevke za uradn. pokojninski sklad od vseh upokojencev s prejemki po ur. zakonu iz l. 1923., ki so kot aktivni uslužbenci prejemali osnovno plačo zvišano za 15 %, čeprav se jim ta povišek ni vračunal v podlago za odmero osebne pokojnine. Izjemo tvorijo samo primeri, kjer je že državni svet s pravnomočno odločbo drugače razsodil. — Po ti odredbi se bo torej odslej spet pobiral prispevek od tega 15 %-nega poviška, kakor to predpisuje spremenjeni 3. odst. § 136. u. z. S tem se bo seveda svoj čas zvišala tudi rodbinska pokojnina uživalcem, ki bodo dobili rodbinsko pokojnino v sorazmernih odstotkih tudi od tega poviška, dasiravno upokojenci sami ne uživajo osebne pokojnine od istega. Kdor se je pa pritožil na državni svet proti predpisu pobiranja prispevkov od 15 %-nega poviška in je s svojo tožbo prodrl, mu ne bo treba plačevati teh prispevkov; zato pa tudi njegova družina ne bo dobila za toliko zvišane rodbinske pokojnine. — Opozarjamo, da so beograjske »Službene Novine« navedeno odločbo državnega sveta objavile šele dne 31. januarja, ko je bil naš članek v 3. številki lista že natisnjen.

Upokojenške organizacije. Zanimivo je, če pregledujemo seznam upokojenških društev v naši državi, da ima **samo sedem** od njih sedež v banovinskem središču, tri organizacije, ki trdijo same, da so »banovinske«, pa ne. Na sedežih banovin so »banovinska« društva upokojencev v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Splitu, Banja Luki, Skoplju (če sploh deluje) in v Beogradu, ki se je menda končno le ustanovilo. Izven banovinskega mesta so pa upokojenška društva v Somboru za donavsko banovino, v Kruševcu za moravsko banovino in v Peći za zetsko banovino (poročil o njegovem delovanju ni). Mimo teh so pa še splošne upokojenške organizacije v Mariboru, Šibeniku, Mostarju in Čačku, ki se prav agilno udejstvujejo v prid članstvu. Baje je neko društvo upokojencev tudi v Nišu in v Vranji. — V Sloveniji imamo mimo navedenih še več strokovnih upokojenških društev, od katerih nekatera prav živahno in uspešno delujejo. To so: Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani, Društvo železniških upokojencev, dalje mariborska podružnica Združenja upokojenih častnikov in vojaških uradnikov, ljubljansko Društvo upokojenega učiteljstva, ki je pa prav za prav le bolj dobrodelna organizacija, itd. Iz prednjega je videti, da imajo naši upokojenci mnogo smisla za svoje stanovske organizacije.

Upokojenci za svoje koristi. Iz poročila organizacije upokojencev za donavsko banovino v Somboru, namenjenega rednemu zboru društva, povzemamo tale odstavek, ki govori o naporih organizacije za izboljšanje položaja članstva: »Nememu otroku ne more pomagati nihče, niti mati sama ne. Tudi mi ne smemo biti nemi, ne smemo molčati danes, ko gre za naše življenjske interese. Ne smemo molčati, ker bomo ostali sicer lačni kot nemi otrok in ker je molčanje znamenje pritrjevanja in zadovoljnosti. Je nekaj upokojencev, katerim ni toliko do poviška tistih 100 ali 200 din na mesec, toda boli jih moralna stran tega postopanja, boli jih to omalovaževanje, če že ne govorimo o tistih revežih in siromakih v našem stanu, ki prejemajo sploh komaj po 300 do 400 din na mesec.«

Iz organizacij

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 8. redni **občni zbor** v nedeljo, 27. marca 1938., ob 9. uri zjutraj v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Organizacija kaznilniških paznikov. Mariborska sekcija Združenja kaznilniških paznikov je imela konec februarja občni zbor, ki je obravnaval vse poglavitne probleme gmotnega in socialnega značaja, važne za stroko kaznilniških paznikov, ki jim je poverjena ena najtežavnejših in najbolj odgovornih služb. Na zborovanju so izvolili tudi nov odbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Al. Gulič, za podpredsednika g. M. Plevnik, za tajnika g. Iv. Gašperin, za blagajnika pa g. Iv. Horvatič.

Iz organizacije železniških uradnikov. Po stanju z dne 15. februarja t. l. je imelo Združenje železniških uradnikov skupno 1532 članov, to je za 45 več kot pred mesecem. Članstvo se razdeli na posamezne odbore takole: Zagreb 502, Ljubljana 416, Beograd 342, Sarajevo 208 in Subotica 64 članov.

Železničarske težnje. Začetek februarja je bil v Ljubljani občni zbor podružnice UJNŽB, Ljubljana II. Na zborovanju je bilo podano letno tajniško poročilo, iz katerega vidimo, da je podružnica živahno delovala. Med letom je ljubljanski oblastni odbor UJNŽB dosegel razne uspehe, vendar so ostala nerešena mnoga važna vprašanja. To je zlasti povišanje železničarskih prejemkov in razbremenitev zaposlenih z nujnim povečanjem osebja. Tudi pravilnik o službeni obleki in o postranskih pristojbinah železničarjev nista še odobrena. Prav tako je treba kar najprej uveljaviti pravilnik o železniškem pomožnem osebju. Stara zahteva slovenskih železničarjev, da se namreč sezida na Golniku posebna depandanca v sanatoriju za tuberkulozne, se bliža uresničenju. Zanimivo in značilno hkrati je tudi, da železničarska nabavljalna zadruga ni mogla dobiti potrebnega ugodnega posojila od osrednjega odbora bolniškega sklada železničarjev za dokončno opremitev svojega lani postavljenega mladinskega doma v Martuljku. Vprašanje postavitve lastnega društvenega doma v Ljubljani dozoreva in bo društvo dobilo stavbišče najbrž že v kratkem in to po ugodni ceni.

Iz raznih strok

Učiteljstvo v Sloveniji. Po poročilu prosvetnega oddelka banskemu svetu je letos v naši banovini 4205 ljudskošolskih učiteljev, t. j. za 85 več kot lani. Med njimi je 1536 učiteljev in 2669 učiteljic. Dodeljenih banski upravi in drugim uradom je 199 učiteljev. Letos je bilo sprejetih na novo v učiteljsko službo 275 absolventov oz. absolventinj učiteljišč. Reaktiviranih je bilo 17 učiteljskih moči. V dnevničarsko službo je bilo sprejetih 16 abiturientov. Med letom je odpadlo 178 učiteljev. Od teh je bilo upokojenih 121, umrlo jih je 31, 18 učiteljev se je odpovedalo službi, odpuščenih je bilo brez pokojnine 8 oseb. Za namestitev prosi v Sloveniji še 93 abiturientov in 362 abiturientk, večinoma iz letnika 1935. Premestitev je bilo lani 350 po prošnji, službenih pa 14.

Strokovni izpiti poštnih zvaničnic. Poštno ministrstvo je obvestilo ljubljansko poštno direkcijo, da je zvaničnicam v poštni službi dovoljeno opravljanje drž. strokovnega izpita. Poštno ministrstvo namerava baje predložiti amandman k novemu finančnemu zakonu, po katerem naj se prevedejo na uradniška zvanja tiste zvaničnice v poštni službi, ki bodo pred 1. aprilom t. l. opravile državni strokovni izpit za uradnice. — Kakor je videti je v poštni stroki vendarle upanje, da kvalificirane zvaničnice dosežejo uradniški položaj. V raznih drugih resorih to ni mogoče. Tako n. pr. v finančni službi, v službi notranje uprave itd. Bilo bi prav, da se vsem zvaničnikom(-cam), ki izpolnjujejo pogoje, odpre možnost napredovanja v uradniško skupino, seveda če izpolnjujejo pogoje za to.

Obolenja v poštni stroki. V poštni statistiki za leto 1936. je podatek, da so bili v tem letu poštni uslužbenci za 10.957 dni manj odsotni zaradi bolezni kot v letu 1935. »Jugoslovenska pošta t. t.« objavlja zdaj, da je primerjala točne podatke in ugotovila, da je bilo leta 1935. v poštni stroki 160.949 dni bolezenskih odsotnosti, leta 1936. pa 171.906 dni. Torej se je število zamujenih dni zaradi bolezni v letu 1936. zvišalo za 10.957 dni. Ti podatki kažejo kako pogosta in zmeraj večja so obolevanja poštnih uslužbencev, kar spet dokazuje, da so službeni pogoji nezadovoljivi.

ZADRUGA DRŽ. USLUŽBENCEV
ZA NABAVO POTREBŠČIN
LJUBLJANA, VODNIKOV TRG 5

VABILO

na

XVI. REDNI LETNI OBČNI ZBOR

ki bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta, dne 24. marca 1938., ob 19,30 s sledečim dnevnim redom:

1. Konstituiranje občnega zbora.
2. Poročilo upravnega in nadzornega odbora o letnem računu:
   a) odobritev letnega računa;
   b) razdelitev čistega prebitka iz l. 1937.;
   c) podelitev razrešnice upravnemu in nadzornemu odboru;
   č) določitev vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti.
3. Volitev dveh članov in štirih namestnikov upravnega odbora in enega člana ter 3 namestnikov nadzornega odbora.
4. Predlogi in pritožbe zadružnikov (čl. 12. pravil).
5. Raznoterosti.

Opomba: 1. Skupščina sklepa polnoveljavno, kadar je navzoč eden več kot polovica zadružnikov (čl. 35. pravil). Ako na določeni dan in uro ne pride toliko število zadružnikov, se bo vršil občni zbor pol ure kasneje, to je ob 20. uri, na istem kraju in z istim dnevnim redom in bo sklepal polnoveljavno brez ozira na število navzočih zadružnikov.

2. Letni račun za leto 1937. je zadružnikom na vpogled v zadružni pisarni, med delovnimi urami od 16. marca t. l. dalje.

3. Poročilo upravnega in nadzornega odbora se bo prečitalo na občnem zboru.

Za upravni odbor:
Žigon s. r.,
t. č. predsednik.

Zadružne vesti

Občni zbor ljubljanske Nabavljalne zadruge na Vodnikovem trgu. V delavski zbornici bo v četrtek dne 24. marca ob pol osmih zvečer **občni zbor**, ki naj se ga udeleže prav vsi člani. Dnevni red je razviden iz prednjega oglasa.

Kreditna zadruga v Kranju. Dne 20. februarja je bil redni občni zbor naše kreditne zadruge v Kranju. Iz poročila posnemamo, da ta agilna zadruga, ki deluje komaj 5 let, zelo živahno posluje. Ker še nima svojih lastnih prostorov, se poslužuje lokalov nabavljalne zadruge. Lani je znašal promet skoro 1,100.000 din. Začetek leta 1937. je imela zadruga 203 člane s 446 deleži, konec leta pa že 238 članov s 493 deleži. Člani so vplačali doslej za 49.136,50 din na deležih. Konec leta so znašale navadne vloge skoro 140.000 din. Zvišale so se med letom za 68 %. Lepo se razvija tudi otroško varčevanje in stalno varčevanje. To je zrastlo za 78 %, ker je lanski občni zbor sklenil, da nihče ne dobi posojila, če ne sodeluje pri obveznem varčevanju. Konec leta so znašale vloge na tem računu skoro 30.000 din. V letu 1937. je zadruga izplačala za več kot 267.000 din posojil, vrnjenih je pa prejela nad 210.000 din. Stanje posojil konec minulega leta: 323.000 din. V petih letih svojega dosedanjega delovanja je zadruga izplačala skupaj 1,067.163 din. Iz povedanega sledi, da se zadruga, čeprav je še mlada in komaj v začetkih svojega poslovanja, vendar prav lepo razvija v korist članom.

Kalendar 1938. Saveza nabavljačkih zadruga drž. službenika. Naša Zveza nabav-

---

ravnovesju, je zategnjeno odgovoril: »Popolnoma na tleh!«

»Hm, seveda!« je dejal Bryce-Green. »Niti sledu talenta ni najti, kajneda?«

Caister si je pa mislil: »Niti sledu denarja!«

»Ste medtem igrali kakšno večjo vlogo? Saj ste bili v igri »Gotta Grampus« tako bajni!«

»Nič važnega. Bil sem — ah — nekam zdelan.« In zdelo se je, da ponavljajo hlače, ki so mu postale preširoke okoli života, kakor odmev: »Zdelan!«

»Ah!« je vzkliknil Bryce-Green, »jed je na mizi! Imate radi jastogove škarje?«

»Hva-a-la, kakor je vam prav!« Jesti — dokler ne bo pas preozek! Ah, kakšna pojedina! In kakšen tok besed je žuborel iz njegovih nenadoma sproščenih ust o drami, glasbi in umetnosti, milo in vendar kritično, in okrogle oči in medklici ljubeznivega podeželskega gostitelja so ga podžigali.

»Presneta stvar, Caister, saj imate tamle pramen belih las! Prvič ga opazim. Bel pramen v laseh se mi zdi silno zanimiv. Nikar me ne imejte za preveč zvedavega: pa je to prišlo kar nenadoma?«

»Ne, ne, lepo polagoma.«

»In kako si to razlagate?«

Besede: »Pa še ti poskusi enkrat stradalno kuro!« so vztrepetale Caisterju na ustnicah. Namesto tega je odgovoril: »O tem pač ne razmišljam.«

»Meni se zdi sijajno! Ali ne bi še košček omelete? Tako pogosto obžalujem, da nisem šel h gledališču. Čudovito življenje, če ima človek talent, kakor vi.«

Čudovito?

»Kadite? Natakar! Kavo in smotke! Nocoj si vas grem pogledat. Saj ostanete pač ves teden tod?«

»Prav res čudovito! Smeh, odobravanje — Igra Mr. Caisterja je bila brezhibna; njegov — in njegov — sta popolnoma v duhu —.«

Nastal je molk in ga iztrgal iz opazovanja kolobarčkov dima in ga vrnil resničnosti. Bryce-Green je sedel z malce odprtimi usti — smotko je držal v rokah — okrogle izbuljene oči so strmele — strmele v neki predmet pri tleh, ki je gledal izpod roba miznega prta. Ali si je ožgal ustnice? Pomežikaval je z očmi, pogledaval Caisterja, si živčno oblizoval ustnice kakor pes in dejal:

»Slišite, ljubi moj, nikar me ne imejte za vsiljivca, ampak ali niste — ah — na suhem? Mislim — če bi vam kakorkoli mogel biti na uslugo — kar nikar se ne pomišljajte. — Saj sva stara znanca, to vendar veste in sploh —.«

Oči so se mu spet vrnile k tistemu predmetu in Caister jim je sledil. Tam, prav nad preprogo, je videl ta predmet — bil je njegov čevelj. Ker je Caister sedel s prekrižanimi nogami, je čevelj nihal tam šest palcev nad podom — spredaj na dveh krajih počez preklan. Seveda! Saj je vedel to. Bili so to čevlji, ki so mu ostali še od vloge, ko je igral Bertie Carstairsa v »Kalinu« neposredno pred vojno. Dobri čevlji! Edini njegov par razen čevljev, ki jih je nosil kot doktor Dominick in ki jih je posebno varoval. In od čevlja se je ozrl spet k elegantno oblečenemu Bryce-Greenu, ki je gledal predse ves v skrbeh. Kaplja, ki se mu je vse krvava dvignila iz srca, mu je zameglila oko za monoklom; ustnice so se mu spačile v grenak smehljaj; odgovoril je:

»Hvala, nikakor ne! Kako neki?«

»Ah, le tako mi je prišlo na misel.« Njegov pogled je govoril drugače, toda Caister je medtem umaknil nogo. Bryce-Green je plačal račun in vstal.

»Dragi prijatelj, oprostite, toda dogovorjen sem za polu treh. — Silno me je veselilo, da sem vas videl. Dobro se imejte!« je dejal Caister, »Pa lepa hvala!«

Ostal je sam. Z roko si je podpiral brado in skozi monokel strmel v prazno skodelico za kavo. Sam s svojim srcem, svojim čevljem, z življenjem, ki ga je čakalo... »In kaj ste igrali zadnji čas, Mr. Caister?« — »Nič posebnega. Samo po sebi umevno sem igral skoro vse.« — »Seveda, morebiti mi pustite vaš naslov; žal vam ne morem obljubiti nič določnega.« — »Jaz — jaz — bi bil pripravljen tudi za poskusni nastop; ali pa — če bi vam mogel prečitati vlogo —?« — »Hvala lepa, nismo še tako daleč.« — »Ne? Torej dobro. Mogoče mi pišete.« — Caister je prav res videl svoj pogled, s katerim je takrat gledal ravnatelja. O Bog, kakšen pogled!... Čudovito življenje! Pasje življenje! Krošnjarjenje, neskončno moledovanje za zaposlitev! Življenje večnega pričakovanja, skritega beračenja, grozotne potrtosti, grenkega gladovanja!

Natakar je pristopil, kakor da bi rad pospravil. Oditi je moral! Dve mladi ženski sta prišli in sta sedli k drugi mizi med njim in vrati. Videl je, kako ga ogledujeta in s poostrenimi čutili je dojel njun šepet:

»Prav gotovo — v zadnjem dejanju. Ne vidiš pramena belih las?«

»Saj res — seveda! Ali ni to — mar ni bil —?«

Caister je izbočil srca; prisilil se je k smehljaju in si trdno vstavil monokel. Spoznali sta, da je igral doktorja Dominicka.

»Če ste že končali, sir, smem pospraviti?«

»Seveda. Že grem.« Vzravnal se je in vstal. Mladi ženski ste se ozrli vanj. Elegantno, s tihim smehljajem je odšel tesno mimo njih in se trudil, da ne bi — opazili njegovega raztrganega čevlja.

ljalnih zadrug v Beogradu je izdala tudi letos obširen koledar, ki obsega 160 strani. Razen običajnih koledarskih sestavkov vsebuje koledar strokovne članke o zadružništvu. To so med drugim prispevki o stanju zadrugarstva pri nas, o obletnicah v zadružnem gibanju, statistični podatki o mednarodni zadružni zvezi, poročila o organizaciji zadrugark, o bolgarskem zadrugarstvu, nadalje več zadružno pravnih poukov itd. Nekaj leposlovnih prispevkov zaključuje obsežni koledar, ki ima tudi precej slik. Splošno je treba reči, da je koledar izpolnil svojo nalogo, vendar je pa v primeri s koledarjem, ki so ga nedavno izdale naše slovenske uradniške zadruge, manj zanimiv in tudi tiskarsko manj popoln. V tem pogledu bi mogel biti naš ljubljanski koledar za vzgled.

Nove knjige

»Mladika«. V svoj 19. letnik je stopila »Mladika« v novi, prav okusni opremi. Tudi vsebinsko je ostala zvesta tradiciji. Kot uvodno povest objavlja Cveta Stojanova »Zbegano gnezdo«. Med daljšimi spisi, ki se nadaljujejo, so življenjepisni spomini Iv. Zorca »V nove zarje« in potopis A. Sovreta »Na sveti gori Atosu«. Sicer srečamo med sotrudniki — leposlovci znana imena J. Jalna, J. Likoviča itd. Med poljudno znanstvenimi spisi je zanimivo poročilo o početkih borbe z mikrobi. Doslej je objavil list več prav lepih ilustracij, tako zbirko reprodukcij po delih bratov Šubicev, venec poljskih in čeških lesorezov in zanimive krajepisne slike z Atosa. Zanimivi so sestavki, namenjeni gospodinji, družini in mlademu svetu. »Mladika« je gotovo najboljši slovenski družinski list. Naroča se pri Mohorjevi družbi v Celju in velja za vse leto samo 84 din.

»Zdravje«. Ta edina slovenska poljudno-zdravstvena revija je stopila že v svoj štirinajsti letnik. V prvem skupnem dvojnem snopiču, ki je pravkar izšel, objavlja vrsto zelo zanimivih člankov in poročil. Naj navedemo to pestro vsebino: Prosta žganjekuha ogroža narodno zdravje. — Dr. G.: Kdo nosi odgovornost za bedo naših bolnišnic? — Dr. E. G.: Umetni splavi. — Silurske veličine. — Dr. E. G.: Najnavadnejši bolezenski pojavi. — Kako utrdim otroka. — Nekaj o neljubih gostih. — Tvori. — Higiena v domačem gospodinjstvu. — Hrana bolnikov. — Pazi na svoje zdravje! — Na alkohodni duh se ne moreš zanesti. — Moč srca in njegovo treniranje. — Novci in telefonske školjke — vir infekcij. — Glasnik higienskih ustanov. — Od tu in tam. — Dobro da veš. — Listnica uredništva. — »Zdravje« se naroča v Ljubljani, Pred Škofijo 1 in velja na leto 30 din. Poučni in zanimivi zdravstveni mesečnk je vreden toplega priporočila.

Po svetu

Uradništvo v stanovski državi. Predlani smo objavili daljši članek o organizaciji državnega uslužbenstva v Avstriji, ki je bila izvedena na podlagi stanovske ureditve te države. Pisali smo o prisilnih stanovskih organizacijah javnega uslužbenstva in o ustanovitvi posebnih uradn. zbornic. Zdaj poročajo iz Avstrije, da zahteva tamkajšnje javno uslužbenstvo, naj ta njihova prisilna stanovska organizacija, tako imenovana »Uradniška zveza« (Beamten-Bund) preloži javnosti obračun o svojem denarnem poslovanju. To zahtevo so izrazili avstrijski javni uslužbenci zadnji čas že ponovno na svojih zborovanjih na Dunaju in v drugih mestih. Izračunili so namreč, da so ta Uradniška zveza in njena »tovarištva« povprečno vsako leto pobrala na prisilnih prispevkih članov približno po 3 milijone šil. (okrog 27 milijonov din). Avstrijski javni uslužbenci zahtevajo zdaj točen račun, koliko denarja so te organizacije prejele in kako so ga porabile.

Izplačevanje prejemkov v Avstriji. Zadnjič smo že poročali, da avstrijski državni uslužbenci in upokojenci žele, naj bi se jim prejemki izplačevali enkrat na mesec, namreč vsakega prvega, kakor je bilo prej dolga leta. Videti je, da te želje niso bile upoštevane, ker je ravno nedavno izšel zakon, po katerem se bodo službeni in pokojninski prejemki v Avstriji do konca leta 1939. še nadalje izplačevali v dveh obrokih, namreč vsakega 1. in 15. v mesecu.

Zdravstveni drobiž

O, TI LJUBA GOVEJA JUHA!

Ali naj jo jem ali ne? Bodi zdrav ali bolan, debel ali vitek, mlad ali star, zmeraj se vprašuješ: ali naj jem govejo juho ali ne? Stara mamica nanjo prav veliko da. Če je to prav ali ne, je vprašanje, ki razburja duhove že stotine let. Pred približno 150 leti je duhoviti nemški zdravnik Hufeland juho zelo branil, »dočim so doslej že dolgo časa samo slabo o nji govorili«. Po njegovem mnenju zmerno uživanje juhe nič ne škoduje, in on utemeljuje svoje stališče na prav izboren način. »Juha je bramba proti suhoti in v starosti najboljša hrana; da, juha je včasih naravnost izborno zdravilno sredstvo, in sicer pri prehlajenju in pri marsikakšni želodčni bolezni, seveda če je topla. Končno je najboljši dokaz za korist in neškodljivost goveje juhe ta, da jo imajo vsi stari ljudje zelo radi.«

Od tedaj naprej divja boj na vsej črti. Posebno ostro nastopa proti goveji juhi in proti mesnim izvlečkom sloviti fiziolog Du Bois-Reymond. On juho odklanja in jo v domači hrani sploh ne pripusti. Pravi, da ima govejo juha v 100 gramih samo sedem kalorij, torej tako malo, da je njena odklonitev upravičena. Nekdo drug nastopa proti juhi z dokazom, da so to navadne mastne pomije gotovega duha in okusa. Juha ima vse slabe lastnosti v sebi, preveč začimbe, preveč dražil, preveč tekočine in posebno še preveč kuhinjske soli. Dobre so pa »laži«-juhe. Če že juho jemo, potem nikakor ne pol litra, ampak »prav pobožno« nekaj žlic, da pridemo v pravo razpoloženje za drugo jed, in juha mora biti dobro pripravljena.

Šele slavni, nedavno umrli ruski fiziolog Pavlov je pokazal pomen goveje juhe v novi luči. V svojih slovitih poskusih je dokazal, da vsebujejo snovi mesnih izvlečkov najmočnejša izločilna dražila za želodčno sluznico, da je torej juha za želodčno prebavo prav dobra; nadomešča tako rekoč tek, tako pri zdravih kot pri bolnih. Tako je stari običaj, da je juha prva jed opoldanskega obeda, dobil svoje fiziološko opravičilo. In stara mamica je dobila sijajno zadoščenje.

A prišlo je še boljše, kakor nam pravijo najnovejši poskusi na vseučiliških zavodih. Svoj čas, ko je Haberlandt spoznal obtočni učinek srčnih izvlečkov, so dejali: jejte srce! Danes vemo, da se nahajajo snovi iste učinkovitosti v okostnem mišičevju, snovi, ki vplivajo na krvni pritisk, na obtok in na delovanje srca; one znižajo krvni pritisk in jačajo moč srca. Te snovi preidejo pri kuhanju v sok, se nahajajo torej tudi v ljubi naši goveji juhi.

Ne glede na to, da nam dela juha tek, je ona torej izborno sredstvo za krepitev srca, zlasti pri starejših ljudeh. Gre za srčno sredstvo, ki ga moremo vsak čas brez velikih stroškov pripraviti in ki zasluži pri prehrani zdravih in bolnih posebno upoštevanje. Seveda pa pri vsem navdušenju za zdravo govejo juho ne smemo prekoračiti morda od zdravnika predpisane tekočinske količine.

Tako so torej nazori babice dobili v najnovejših znanstvenih zaključkih dragoceno oporo. Goveja juha je dobra za srce; to si zapomnimo. Ni prvič in ne zadnjič, da je staro ljudsko izročilo dobilo v znanstvu svojega pomočnika.

(»Zdravje«, Ljubljana.)

Izredni doprinosi k uslužb. davku

Iz zagrebškega »Glasnika železničkih činovnika« prenašamo sledeči članek o vprašanju, ki smo ga zadnji čas tudi mi že ponovno obravnavali. Članek se glasi:

»Za zavezance uslužbenskemu davku, kamor spadajo tudi vsi državni uslužbenci, je finančni zakon za leto 1934./1935. uvedel izreden prispevek (doprinos) k imenovanemu davku v izmeri 1 % od bruto-prejemkov.

Ta izredni prispevek naj bi služil za kritje neizogibnih državnih potrebščin, za katerih kritje se sredstva drugod niso našla oz. niso mogla najti na tako enostaven način. Nova dajatev je bila uvedena začasno in so jo zaradi tega nazvali »izredno«. Nova dajatev menda iz istega vzroka ni dobila naziva davek, ampak sramežljivejše ime: prispevek k davku. Od plačevanja tega prispevka so izvzeti samo sledeči zavezanci uslužbenskemu davku: hišna služinčad, delavci in dninarji, orožniki, graničarji in podčastniki ter kronski upokojenci.

Zakon o proračunskih dvanajstinah za l. 1935./36. je recipiral izredni prispevek. Gospod finančni minister je pri budžetni razpravi izrečno izjavil, da pač uvideva težak položaj uslužbencev, ki morajo plačevati ta izredni prispevek, da pa trenotno ne more najti nadomestila za budžetni izpadek, ako bi izredni prispevek ukinil.

Priznamo, da bi bila v takratnih okolnostih — zlasti zaradi prekratkega časa — ukinitev izrednega prispevka in uveljavljenje nadomestila spojena s težkočami, prizna pa se naj tudi nam, da je bilo prav z ozirom na to izjavo gospoda finančnega ministra zelo utemeljeno naše takratno upanje, da se bo opustilo pobiranje izrednega prispevka k uslužbenskemu davku vsaj za proračunsko leto 1936./37.

Redukcije naših prejemkov od 1. oktobra 1935. so to naše upanje temeljito omajale. In res sta finančna zakona za budžetno leto 1936./37. in 1937./1938. v polnem obsegu prevzela določila o pobiranju izrednega prispevka k uslužbenskemu davku.

Spričo budžetnega stanja v navedenih letih bi še bilo kolikor toliko umljivo, da se je izredni prispevek še pridržal. Za prihodnje proračunsko leto 1938./39. pa to nikakor ne velja.

Navajamo doslovno iz ljubljanskega dnevnika »Slovenec«:

»Prihodnji proračun je za eno milijardo in 270 milijonov večji od tekočega (1937/38). Ta ogromni porast državnih izdatkov omogočajo le dosedanji davčni viri, ne da bi se katerakoli vrsta davkov na novo uvedla ali pa povečala.

Pri takšni budžetni situaciji pač moramo našo vlado opozoriti na izjavo, ki jo je dal gospod finančni minister v teku budžetne debate leta 1935. glede izrednega prispevka k uslužbenskemu davku. Gospoda finančnega ministra pa moramo prositi, da se z ozirom na izredno visoko povišan dotok iz carin in ostalih davkov odpove dohodku iz izrednega prispevka k uslužbenskemu davku, ki težko obremenja pod eksistenčni minimum padle prejemke državnih in privatnih uslužbencev ter upokojencev in s tem tako izpolni svojo besedo iz leta 1935.«

Naročajte »NAŠ GLAS«

Za pirhe kupite: nalivna peresa, pisemski papir, vizitke, albume, pisalni pribor itd. Bogata izbira v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

Šefi pisarn, naročajte pisarniške potrebščine v Knjigarni Učiteljske tiskarne in njeni podružnici v Mariboru.

»Kronika« je naša najzanimivejša revija. Zahtevajte jo po vseh kavarnah, restavracijah in čakalnicah.

Modne in druge inozemske liste dobite v bogati izbiri v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

Kupujte svoje potrebščine pri tvrdkah ki inseriraio v „NAŠEM GLASU“

KROJAŠKI ATELJE
Fran Iglič, Ljubljana
Pražakova ulica
Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih Lastna zaloga modnega blaga. Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ
Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun štev. 10.681. Telefon štev. 3413.
Posojila do Din 10.000·— vsem javnim nameščencem po 7 % proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvu.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin r. z. z o. z.
Ljubljana, Vodnikov trg štev. 5 • Telefon štev. 2421

Širite zadružno misel med svojimi tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.

Izdaja za konzorcij „Naš glas“ odgovorni urednik dr. Karel Dobida. — Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). Vsi v Ljubljani.